

Διδαχί

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 2^ο | 17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022 | Αρ. Φύλλου 68

ΕΝΑ ΨΕΥΤΙΚΟ ΔΙΛΗΜΜΑ

Σχόλιο στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Ματθ 12:1-18

Καθώς η περίοδος της Μεγάλης Τεσσαρακοστής ολοκληρώνεται δίνοντας τη θέση της στη Μεγάλη Εβδομάδα, και οι σκέψεις όλων των πιστών κυριαρχούνται από τις αφηγήσεις για το πάθος του Ιησού και τα φρικτά μαρτύρια που τον αναμένουν μετά την είσοδό του στα Ιεροσόλυμα, δύο επεισόδια που περιγράφονται από το **Κατά 'Ιωάννη Ευαγγέλιον** (12:1-18) και αποτελούν το ευαγγελικό ανάγνωσμα της Κυριακής των Βαΐων λειτουργούν σαν ανάπαυλα στην ένταση των ημερών.

Το πρώτο επεισόδιο διαδραματίζεται στο πλαίσιο κάποιου δείπνου σε φιλικό σπίτι, κατά τη διάρκεια του οποίου μια γυναίκα αλείφει με ένα ιδιαίτερα ακριβό άρωμα τα πόδια του Ιησού, ενώ το δεύτερο κατά την είσοδο του Ιησού στην Ιερουσαλήμ, όταν το πλήθος που βρισκόταν στην πόλη με την ευκαιρία της γιορτής του Πάσχα βγήκε να τον υποδεχτεί θριαμβευτικά κρατώντας στα χέρια κλαδιά φοινικιάς.

Η μυράλειψη των ποδιών του Χριστού από μια γυναίκα συνιστά ένα επεισόδιο που θα πρέπει να έπαιζε σημαντικό ρόλο στις αφηγήσεις των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων για τον Ιησού, καθώς αναφέρονται σ' αυτό, με αρκετές βέβαια παραλλαγές, και οι τέσσερις ευαγγελιστές. Ούτε στην ερμηνευτική παράδοση της Εκκλησίας ούτε στη σύγχρονη έρευνα υ-

πάρχει ομοφωνία για το αν πρόκειται για ένα γεγονός που ο κάθε ευαγγελιστής το αφηγείται από τη σκοπιά του και ανάλογα με τα θεολογικά του ενδιαφέροντα ή για διαφορετικά γεγονότα.

Αυτό όμως που έχει ξεχωριστή σημασία είναι ότι η όλη αφήγηση, έτσι όπως παρατίθεται από το τέταρτο Ευαγγέλιο θίγει ένα ιδιαίτερα ευαίσθητο θέμα που απασχολεί κάθε άνθρωπο που επιχειρεί να οικοδομήσει μια ορθή σχέση με τον Θεό και με τους συνανθρώπους του. Σύμφωνα με το κείμενο, ο Χριστός, λίγο πριν το πάθος του βρίσκεται στη Βηθανία, μια κωμόπολη 3,2 χιλιόμετρα βορειοανατολικά της Ιερουσαλήμ στην ανατολική πλαγιά του Όρους των Ελαιών, όπου έμενε ο φίλος του Λάζαρος με τις αδελφές του Μάρθα και Μαρία. Η Μάρθα ασχολείται με την προετοιμασία του δείπνου, ενώ η Μαρία προβαίνει σε μια πράξη που σε πρώτη προσέγγιση φαίνεται υπερβολική. Ανοίγει ένα δοχείο που περιείχε ένα πανάκριβο μύρο, αλείφει μ' αυτό τα πόδια του Ιησού και τα σκουπίζει με τα μαλλιά της. Αρώματα και αιθέρια έλαια έπαιζαν σημαντικό ρόλο στους αρχαίους λαούς, καθώς εξυπηρετούσαν θρησκευτικούς (πρβλ Εξο 30:22-33), καλλυντικούς και ιατρικούς σκοπούς. Οι πρώτες ύλες για τα αρώματα προέρχονταν συνήθως από φυτά, τα περισσότερα από τα οποία δεν ευδοκούν στην Παλαιστίνη, αλλά εισάγονταν από την Αραβία, την Περσία, τις Ινδίες και αλλού, με αποτέλεσμα η τιμή τους να είναι ιδιαίτερα υψηλή. Υπολογίζεται ότι η αξία του αρώματος που χρησιμοποίησε η Μαρία ήταν αντίστοιχη με τον ετήσιο μισθό ενός μέσου εργαζόμενου της εποχής. Δεν είναι η πρώτη φορά που οι δυο αδελφές εμφανίζονται στις ευαγγελικές αφηγήσεις να παίζουν ανάλογους ρόλους. Σε μια άλλη επίσκεψη του Ιησού στο σπίτι τους (Λου 10:38-42) η Μάρθα ασχολείται και πάλι με την προετοιμασία του φαγητού, ενώ η Μαρία καθισμένη κοντά στον Χριστό, άκουγε με προσοχή τη διδασκαλία του. Και τότε η Μάρθα λειτούργησε ως πραγματίστρια με βάση τη λογική, ενώ η Μαρία ενήργησε με βάση το συναίσθημα.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση όμως η εκδήλωση της αγάπης της Μαρίας προς τον δάσκαλό της φαίνεται πως υπερβαίνει τα όρια, με αποτέλεσμα την παρέμβαση του πραγματιστή Ιούδα, ο οποίος επικρίνει την πράξη της ως σπατάλη χρημάτων που θα μπορούσαν να διατεθούν για τους φτωχούς. Στην κριτική του Ιούδα ο Ιησούς απαντά με μια φράση που φαίνεται σε πρώτη προσέγγιση διφορούμενη: **“Τους φτωχούς θα τους έχετε πάντοτε κοντά σας, εμένα όμως δεν θα με έχετε πάντοτε”** (12:8). Είναι, βέβαια, προφανές ότι ο Ιησούς με την απάντησή του δεν εννοεί ότι οι φτωχοί είναι ασήμαντοι ή ότι η φτώχεια είναι αναπόφευκτη και επομένως δεν αξίζει

ιδιαίτερης προσοχής: ο Χριστός σε καμιά περίπτωση δεν θα αμφισβητούσε τη σχετική εντολή του Δευτερονομίου, το φραστικό της οποίας, άλλωστε, χρησιμοποιεί στην απάντησή του: “Οι φτωχοί δεν πρόκειται να λείψουν από τη χώρα σας· γι’ αυτό εγώ σας προστάζω να εφαρμόζετε αυτήν την εντολή: *Να δείχνετε γενναιοδωρία στον φτωχό συμπατριώτη σας και σε όποιον έχει ανάγκη στη χώρα σας*”¹.

Κατά συνέπεια αυτό που κάνει η Μαρία και αξιώνεται της ευλογίας του Χριστού δεν είναι ασφαλώς μια περιφρόνηση των φτωχών ή μια αχρεία-στη σπατάλη, αλλά μια ανταπόκριση στην κλήση της αγάπης, στην κλήση αυτού που έχει τώρα, αυτή τη στιγμή, μπροστά της. Γνωρίζοντας τι είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει ο Ιησούς, γνωρίζοντας τη θέση στην οποία βρίσκεται και τη μοναξιά και την εγκατάλειψη που πρόκειται να βιώσει, γνωρίζοντας ότι ο χρόνος είναι σύντομος για να εκφράσει όλη την ευγνωμοσύνη και την αγάπη που μεταφέρει στην καρδιά της, η Μαρία αποφασίζει να ενεργήσει. Βρίσκεται μπροστά σε μια επιλογή ανάμεσα στην παρόρμηση της καρδιάς της, που δείχνει παράλογη και υπερβολική και στην ένσταση του Ιούδα, που δείχνει λογική και σύμφωνη με τον θείο νόμο. Παρά τα φαινόμενα όμως, και ανεξάρτητα από τα πραγματικά κίνητρα της παρέμβασης του Ιούδα, το δίλημμα είναι εντελώς πλασματικό, καθώς η επιλογή δεν είναι ανάμεσα σε δύο πραγματικές ανάγκες, αλλά ανάμεσα σε μια αφηρημένη και γενικόλογη ηθικολογία (οι ανάγκες των δυστυχισμένων φτωχών) και σε μια συγκεκριμένη κατάσταση που αυτή τη συγκεκριμένη στιγμή βρίσκεται μπροστά της. Και γνωρίζει πολύ καλά η Μαρία ότι αυτή τη συγκεκριμένη στιγμή βρίσκεται μπροστά της κάποιος για τον οποίο δεν βρέθηκε χώρος ούτε για να γεννηθεί σε κάποιο πανδοχείο, κάποιος που ακόμη και ως βρέφος βίωσε τον διωγμό και την προσφυγιά, κάποιος που σ’ όλη τη διάρκεια της δράσης του δεν είχε τόπο κάπου να γείρει το κεφάλι του (Ματ 8:20), κάποιος που το σταυρωμένο σώμα του θα ταφεί τελικά σε δανεισμένο τάφο. Έτσι, αφού δεν ξέρει αν θα καταφέρει να το κάνει την κατάλληλη στιγμή, σπεύδει να προσφέρει προκαταβολικά τις ταφικές τιμές προς τον αγαπημένο της δάσκαλο και έτσι ερμηνεύει την ενέργειά της και ο ίδιος

---

¹ Δευ ιε' 11: οὐ γὰρ μὴ ἐκλίπη ἐνδεὴς ἀπὸ τῆς γῆς. διὰ τοῦτο ἐγὼ σοι ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο λέγων Ἐνοίγων ἀνοίξεις τὰς χεῖράς σου τῷ ἀδελφῷ σου τῷ πένητι καὶ τῷ ἐπὶ τῆς γῆς σου.

ο Χριστός: **“Αφησέ την ήσυχή είναι σαν να το είχε φυλαγμένο για τη μέρα του ενταφιασμού μου”** (12:7).

Η αντίδραση του Ιούδα μοιάζει με το ίδιο υποκριτικό δίλημμα που τίθεται κάθε φορά από όλους εκείνους που κατηγορούν την Εκκλησία ότι σπαταλά πολλά χρήματα για ακριβά ιερά αντικείμενα και σκευή για να τιμήσει τον Χριστό, ενώ φαίνεται να παραμελεί την κοινωνική προσφορά προς τους φτωχούς και τους αδυνάτους. Πραγματικά, υπάρχουν εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο, που βιώνουν πόλεμο, καταπίεση και προσφυγιά· άνθρωποι που ζουν σε άθλιες συνθήκες και στερούνται ακόμα και το φαγητό. Η πολιτική έχει μετατραπεί σε ένα αδιάστακτο παιχνίδι, καθώς σκοπός της δεν είναι η εξυπηρέτηση των αναγκών όσο γίνεται περισσότερων ανθρώπων, αλλά μάλλον η συσσώρευση όσο το δυνατόν μεγαλύτερης δύναμης, προκειμένου να αποκλείσει όσους θεωρούνται ως “άλλοι”. Σε όλο τον κόσμο, όλα τα είδη συμφερόντων εμπλέκονται σε έναν αγώνα δρόμου, για να εξασφαλίσουν όσο το δυνατόν μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους, ακόμη και σε βάρος της ζωής, ακόμη και με κόστος την καταστροφή του περιβάλλοντος. Και ο κατάλογος αυτός μπορεί να γίνει ιδιαίτερα μακρύς. Πρόκειται για έναν κατάλογο γεμάτο πόνο, κακοποίηση, λοιμούς, απληστία, ανυπακοή, εγωισμό, προκατάληψη και καταστροφή. Και δεν χρειάζονται ιδιαίτερες οικονομολογικές αναλύσεις για να αντιληφθεί κανείς ότι αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να αλλάξει με σποραδικές εκδηλώσεις φιλανθρωπίας που υπακούν σε μια διαχειριστική λογική των όποιων αποθεμάτων, αλλά απαιτείται ριζική αλλαγή νοοτροπίας που θα βάλει στην πρώτη θέση της κλίμακας των αξιών την απροϋπόθετη αγάπη για τον άνθρωπο.

Προσφέροντας η Μαρία αυτή την εξαιρετική τιμή στον Χριστό, δεν σημαίνει ότι αρνείται τις ανάγκες των φτωχών. Αντίθετα, η εκδήλωση του περισσεύματος της αγάπης της δηλώνει την ετοιμότητά της να υπηρετήσει κάθε άνθρωπο που βρίσκεται σε ανάγκη, όχι θεωρητικά και αφηρημένα, αλλά εδώ και τώρα, να προσφέρει αγάπη και συμπαραστάση σε όποιον άνθρωπο σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο βρεθεί μπροστά της, αφού ο ίδιος ο Χριστός διακήρυξε πως όποιος υπηρετεί τις ανάγκες των “αδελφών του των ελαχίστων” υπηρετεί τον ίδιο.

Όποιος προσφέρει την αγάπη του στον Χριστό δεν σημαίνει ότι τη στερεί από τους άλλους. Αν συμβαίνει αυτό τότε ούτε στον Χριστό προσφέρει πραγματικά αγάπη.

M.K.